

## M A G Y A R K U R I R

Bétsből, Kedden, November' 24-dikén 1818.

## B é t s.

Gróf Wallis József ő Exc. ja, Karighmaini Báró, az Arany-gyapjas RendRittere, a' Sz. István Magyar Kir. Rend' Nagykeresztese, a' Polgári megtiszteltetés' arany keresztjének birtokosa, Cs. K. Valóságos Titkos Tanácsos, Camerarius, Státus- és Conferentzialis Minister, az Igasságtételtanátsának fő Elölülője 's az igasságtételi törvényes dolgok' Udvari Biztossága' Elölülője, Cseh és Morva országokban több Uradalmaknak Ura, e' hónap' 18-dikán estvéli 10-zedfél órákor, a' G u t a megütven, meghalálozott. Még nem töltötte volt be életének 52-tődik esztendejét. Maga után hagyott egy özvegyet született Gróf *Waldstein Rosaliát*; Maximilian, Mihály, és Lajos fiaikat, kik közzül az *első* Cs. K. Valóságos Camerarius, Csehországi Kormányozószéki Tanácsos, és a' Rakonitzi kerület' Kapitány, a' *második* Cs. K. Valóságos Camerarius 's Kapitány a' Bavariai Király' nevét viselő Gyalog Regimentnél, a' *harmadik* Cs. K. Camerarius és Hadnagy az Ang. Régens Princz' nevét viselő Huszár Regimentben; és egy leányt, *Rosát*, Dittrichstein Hertzegnét.

## N é m e t O r s z á g.

*Aachenből* ezeket irták November' 10-dikén: —“

„Ugy látszik, hogy meg volna határozva, hogy itt e' hónap' 18-dikáig mindenek elvégeztessenek, 's hogy azután a' Monarkhák és Ministerek innét

haladék nélkül elútozzanak. Austriai Császár ő Felsége München felé veszi útját, a' hol, mint halljuk, néhány napokat töltvén Bétsbe December' 2-dikán fog megérkezni. Az ő Felsége' külső dolgokra ügyelő Ministere Hertzeg *Metternich*, Aachenből Brüsszelbe veszi útját néhány napokra, a' hova Sándor Császár is el fog menni.

„Frantzia Királyi Hertzeg *Angouleme* Nov. 6-dikán a' Pruszsus Királynál ebédelt a' több Monarkhakkal, 's 10-dikben már vissza indult volt Frantziaország felé. Nem egyébért jött vala ide, hanem tsak hogy az Orosz Császár 's Pruszsus Király látogatásokat, a' testre *Lajos* Király helyett, ezeknek vissza adja.

Egy újabb tudósításban ezeket írják ugyantsak Aachenből Nov. 13-dikán: — „Mint valóságot így közölhetjük, hogy itt mindenféle tanátskozások Nov. 17-dike és 19-dike között bezárattatnak. *Sándor* Császár 16-dikban estve vagy 17-dikben reggel Brüsszel felé veszi útját, a' hol 4 vagy öt napokat töltvén ismét vissza tér Aachenbe, de tsak egy éjjeli meghálásra, melly után azonnal tovább folytatja útját Németországon. Hogy December' 15-dike előtt Bétsbe megérkezzék, nem gondolják.

*Catalani* Nov. 12-dikén adta Aachenben az utolsó Concertet. Az ebből bejött pénzt az Aacheni szegényeknek adta. Jó summa bejött belőlle. Innét Londonba veszi útját.

*Alexander*, a' híres *Ventriloqus* (hasából beszélő) is jelen volt Aachenben.

A' Garnerin leánya nem tett több próbát *Aachenben* a' levegőben való hajózással. Kihirdette az apja, hogy a' levegő golyobis, mellyet a' szerentsétlen próbatétel alkalmatosságával csak magára felbótsátottak, egészszen haszonvehetlenné lett.

\* \*

Azon dolgokra nézve, a' mik Európa' hadi 's világi theatromán 1815-től fogva történtek, 's a' mik Aachenben néhány hetek alatt elfordultak, nem csak a' dolgoknak mostani hanem jövő állapotjokért is nagyon megérdemlik az itt következő megjegyzések a' közönséges figyelmet: —

Emlegették a' közönséges levelek, hogy a' Szövetséges seregeknek Frantziaországból lejendő eltakarodások után azonnal egy közönséges Manifestum fogna világ' elejébe bótstátatni: de ez a' Manifestum, mint a' közönséges levelek crössítik, már most el fog halasztódni, vagy talám egészszen is maradni. Elhaladásának oka az, hogy valami új Szövetségnek köttetése eránt való alkudozások vétettek munkába. Bizonyos részek (Ángliát különösen megnevezik) arra hajlottak, 's azt jóvallották, hogy jóleszen csak az eddig fennállott 's úgynevezett *Quadrupla Szövetséget* fenntartani, 's még jobban megerössíteni. Frantziaországnak pedig az a' kívánsága, hogy mivel ez a' Szövetség csak egyenesen ő ellene volt köttetve, tehát már most, minekutánna a' környülállások megváltoztak, ez a' *Quadrupla Szövetség* bomoljon széllyel, 's a' Szövetségbe ő is bevétettvéu, legyen a' *Quadruplából* *Quintupla Szövetség*. Ez a' tárgy interestessébb, hogy sem a' lefolyt néhány esztendőkből való rövid tarlózást meg ne érdemlené:

Az 1815-dik esztendő nem tsak az abban előfordult nagy hadi történetekre nézve, hanem az abban készült fontos Kötésekre nézve is igen nevezetes, a' melly Kötésekből szerkeztetődött végre össze a' szóban lévő *Quadrupla Szövetség*. *Februarius* 28-dikán 1815-ban kötötték legelőbb a' Pruszsus és az Oroszbirodalmak egygyütt a' *Kalischi* Alkut. Ehez járult *Mártzius*' 5-dikán az *Ánglia*' és *Svétzia*' *Segedelmi Kötéssek*, 's ugyan ezen esztendőben *Junius*' 15-dikén, *Reichenbachban*, az *Oroszbirodalom*' s *Pruszsia* között készült újabb, *Szövetségi és Segedelmi Alku*. Még ezen esztendőnek őszén beállott ezen *Coalitzioba* *Austria* is, 's így készült-meg nem soká, *Töplitzben*, 1813-ban *Oktober*' 9-dikén, a' *Quadrupla Szövetség*, *Austria*, az *Oroszbirodalom*, *Pruszsia*, és *Ánglia* között.

Ezen négy nagy Hatalmasságoknak Szövetségére állottak még ezen esztendőben: *Bavaria* a' *Riedi Kötés* által *Okt.* 8-dikán, *Württemberg* a' *Fuldai Kötés* által *Nov.* 2-dikán, 's a' *Hassiai Landgróf* a' *Frankfurti Kötés* által *December*' 2-dikán. Így tselekedtek *Pruszsia* közbenjárásának segedelmével *Baden* és *Nápoly* is, *Nov.* 20-dikán, 's *Jan.* 11-dikén 1814-ben, 's azután 3-mad nappal, *Jan.* 14-dikén, *Dánia* is; úgy hogy a' Hatalmasságok vagy még 1813-ban, vagy legalább az 1814-dik esztendőnek elején mind bele léptek vala ezen Szövetségbe.

A' *Lipsiai* ütközet után harmad nappal, úgy mint 1813-ban *Oktober*' 21-dikén oly *Egygyezést* tett a' *Quadrupla Szövetség*, melly által a' határoztatott-meg, hogy mi módon kellessék a' közönséges ellenség' kezéből kiszabadított *Német Státusokat* a' közönséges békességnek helyreállásáig kormányozni.

Egy újabb Kötés által, melly a' Szövetséges seregeknek *Párisba* lett bemeneteljek előtt négy hetekkel, 1814-ben

Mártzius' 1-ső napján, *Chaumontban* készült. még szorosabban özsze tsatoltatott a' *Quadrupla Szövetség*, mint-hogy ebben már az is meghatározott, hogy mitsoda lépéseket fognak ezen Szövetség' tagjai azután tenni, ha a' *Napoleon'* részéről *Chatillonban* ajánlatott békességi feltételek, elfogadtatnak, avvagy el nem fogadtatnak. Ez a' Kötés még máig erőben van, 's a' későbben következetteknek is fundamentuma, 's minden Kötések között, mellyek a' *Párisit* megelőzték (melyről tsak majd alább fogunk szollani) a' legnevezetesebb.

A' nevezett *Quadrupla Szövetségből*, hogy a' dolgokat annál jobban képviselni lehessen, most a' következőket szükséges megemlítenünk. Annak 5-dik cikkelyében ezek mondatnak: — „Az alkuvó Felséges Részesek, fenntartván mind-azáltal magoknak azt a' hatalmat, hogy akkor, a' mikor Frantziaországgal meg fognak békélni, egymással azon eszközökre nézve, mellyek által ezen békesség legjobban fenntartathatik, megegygyeznek, mostanhban megegygyeztek azeránt, hogy Európában lévő birtokaiknak ottalmára, Frantziaország állal, ezen békesség után azok ellen tétethető minden ellenséges próbáknak ellene álhassanak, végképpen való kötésre lépjenek. Ehez képpent költsönösen elkötelezték egymásnak magokat, hogy ha Frantziaország közzülök valamellyiket megtámadná, 60,000 emberekkel fogják egymást segíteni.

Az utolsó cikkelyben, a' 16-ban, ezek mondatnak: — „Minthogy ez a' véghatározású Szövetség oda czéloz, hogy Európában a' politika' mérő serpenyőjiben való egyenlőség fenntartatassék, a' Hatalmasságok' isendessége és függetlensége bátorságossá tétetessék, 's azon erőszakos tselekedeteknek, mellyek E Európát illy sok esztendőktől fogva pusztították, elejekbe gát vettethessék, megegygyeztek

a' Felséges Alkuvó Hatalmasságok, hogy ezen Kötést, annak aláíratásától szám-lálván husz esztendeig kiterjesszék, 's fenntartják magoknak, hogy ezen időnek eltélese előtt három esztendővel, egy-gyütt előre meghatározzák, hogy valyon ezen Kötésnek tovább való fennállása szükséges légyen-é?„

A' *Chatilloni* alkudozások elkövetkezvén, mint tudjuk, félbe is szakadtak a' nélkül, hogy a' *Napoleonnal* való kötés megkészülhessen; 's végezetre a' Hatalmasságok *Párisba* bemenvén, ott készítette-meg az ő belőlök álló *Quadrupla Szövetség*, 1814-ben Május' 30-dikán, az úgy nevezett *Párisi Kötést*, melyben nem tsak az Alkuvó Részek között való békesség megkötött, hanem az is meghatározott, hogy az Európai egyéb Hatalmasságok között való egygyességet 's jó egygyetértést is fenn fogják tartatni.

Londonban azonközhen nem soká azután még valami *Toldalék-Alkú* is adott a' *Quadrupla Szövetséghez*, melyben egyebek között már a' *Bétsben* 1815-ben tartatott *Congressusra* is valami tekintetek fordultak elő. Így következett el ezen *Congressus*, melynek környülál-lásai még elég friss emlékezetben vannak az Ujságolvasók előtt. Így történt 1815-ben *Mártzius'* 25-dikén, hogy a' *Chaumonti* Kötés megújított.

„Azonközben, az Európai Hatalmasságok között ma fennálló környülállásoknak van még egy más, és mind ezeknél a' Kötéseknél sarkalatosabb fundamentuma; ez az, a' mellyet ők 1815-ben *November'* 20-dikán megerössítettek, tudniillik azon a' napon, mellyen a' magok *Párisba* való másodiksori bemeneteljek után, a' békességre reá állottak. Ez a' Világ' új *Historiájában* a' legfontosabb Aktáknak egygyike. Ebben arra kötelezték-el magokat a' négy Hatalmasságok, hogy valamint egymásnak tett igéreteiket

úgy Frantziaországgal tett Kötésseket is megtartják, 's az ezzel öszszetsatolódásban lévő minden különös Egygyezéseknek megtartására is, vigyázni fognak. Ezen Kötésnek következése volt az, hogy a' négy Nagy Hatalmasságok ezen időtől fogva *Párisban* egy különös Biztosságot tartottak, mint ez, ezen Kötésnek *első* tikkelyében meghatározottat vala. Ugyan ennek *második* tikkelyében a' fejeztett-ki, hogy ha Frantziaországban lármátalálna kiütni, tehát ezen esetben a' négy Nagy Hatalmasságok egymás között, 's a' Frantzia Királlyal egygyetértőleg, Státusaiknak bátorsága 's Európának közönséges tsendessége felől gondoskodni fognak. A' *harmadik* tikkely' foglalatja e' volt: — „Ha a' Frantziaországban hátramaradandó armádákat megtalálnák támodni, ezen esetben a' négy Nagy Hatalmasságok, mint a' Chaumonti Kötésben meghatározottat, azonnal ki fognak 60,000 embereket, sőt, ha ennyi elég nem lenne, többet is (egygyik egygyik) állítani a' békességnek és tsendességnek helyreállittására nézve. Ehez képpent azt is fenntartották magoknak, hogy Frantziaországra nézve úgy intézik el a' dolgokat, hogy jövendőhen el lehessen távoztatni a' hadakozásnak kiütését. A' Kötés' 5-dik tikkelyében a' van meghatározottatva, hogy ennekutánna bizonyos időszakaszokban vagy magok a' Monárkhák vagy pedig az ő Ministereik, öszszegyülekezéseket tartsanak, a' mellyek közönséges tárgyú és nagy fontosságú dolgok felett való tanátskozássokra legyenek szánva, 's a' mellyekben azok az eszközök fontoltassanak-meg, mellyeket ők a' magok népeiknek boldogittatására legszükségesebbeknek 's Európa' békességének 's tsendességének fenntartatására leghasználatosabbaknak fognak tartani. A' *hatodik* tikkely' foglalatja a' volt, hogy egy ilyen öszszeesküvés az 1818-dik esztendőnek öszén tartattassék.

Itt, Aachenben, által adták a' négy Hatalmasságok Fr. Minister H. *Richelieu*-nek ezen Kötés' mását, egy oly irással egygyütt, melyben kifejeztetve van, hogy a' négy Nagy Hatalmasságok mit fognak azon esetben tenni, ha a' nyughatatlanságok Frantziaországban ismét ki találnak ütni. Ez a' levél elkerülhetetlenül szükséges annak megértésére, hogy mitsoda állásba légyen Frantziaország most a' löbb Hatalmasságokra nézve helyeztetve, 's hogy az Aacheni mostani tanátskozássok' lelkét vagy valóságos minémüségét meg fogni lehessen. Ha Frantziaország a' többi Hatalmasságok' Szövetségébe bevétetődik, úgy el fog bomlani a' *Quadrupla Szövetség*, 's ekkor osztán a' mindent befoglaló *Szent Szövetségbe* lépik által minden.

\* \*

A' *Bavariai* újságok szerént a' Rénus bal partja felől lévő Bavarus kerületben lakó két féle hiiü Protestansoknak öszszetsatolódását a' Király Oktober' 10-dikén megerössitette. Az ő öszszetsatolódássokról szolló Aktának főbb fundamentomai ezen Tikkelyekben adatnak elő: — A). *Közönséges Határozások*: A' két Vallások atyafiságosan egygyesítették, ily nevezet alatt; Protestans-Evangeliica-Keresztyn Egyház. Ennek nintsen egyéb hit fundamentuma, tsak a' Szent Irás. — B). *Egyházi Tudomány*: Ez a' Szent Vatsorát, a' Jésusra 's a' velle való legboldogabb egygyesülésre emlékeztető innepnek magyarázza lenni. A' gyonás ezen tudomány szerént, tsak a' szent vatsorával való élest megelőző önn'visgálás, tehát ezentúl nem gyonásnak, hanem Előkészületnek neveztetik. A' Praedestinationa (előelrendeltetésre) 's az idvességre való elválosztatásra nézve ekképpen fejezi-ki ezen Egyház a' magameggyöződését: Az Isten mindeneket idvességre hktározott 's egygyiktől se' vonnya-el azon eszközöket, hogy

abban részesülhessenek. A' szükségben való megkereszteltetést nem veszi-be. — Ezek azok a' fő prínczipiumok, mellyekből ezen öszszetsatolt Evangelika Egyháznak minden egyéb hit-tudományai lehozattatnak — C). A' Ritus és Liturgia (az isteni tiszteleti rendszabások) — D). A' vallást illető Oskolai tanittatás — E). Az Egyházi Vagyon; annak öszszetsatoltatása, az azzal való gazdálkodás, 's annak költése. — F). Egyházi Constitúzió. G). Egyházi Fenyíték.

\* \*

Ugyan Nov. 10 - dikéről ezeket jelentik a' Frankforti Frantzia Ujságlevelék *Aachenből*: — „Azon *criticns* környulállásnak, melly Európában mostan elő fordult ('s a' mely a' 39-dik számú M. Kurir' 322-dik levéllapján is említett) elkerülhetetlenül magára kellett a' Monarkhák' figyelmét vonni. Ámbár azon nagy pénzváltó házak, mellyek magokra vállolták azt, hogy Frantziaországért 9 hónapok alatt a' még hátra lévő adósságot bizonyos egyenlő részekben a' Szövetséges Hatalmasságoknak le fogják fizetni, semmi kifogást nem tettek is, ezen Hatalmasságok tsakugyan fontolóra vették azt, hogy ha a' pénzváltóknak kassáik ezen summákat a' meghatározott idő alatt kiadni kéntelenítették, így a' közönség' kezeiből még több pénz kivéttétvén, kész pénz' dolgában még nagyobb szükség fogna lenni, 's ez, majd továbbat igen rendkívül való gráditokra léphetne: tehát több versbéli tanátskozásokat tartottak a' 9 hónapokra határozott időszakasznak meghosszabbittatása felett, és ezt elmulasztáhatatlanul szükségesnek lenni találták. *Barringet*, azon főbb pénzváltót is, a' ki másokkal egygyütt a' Frantzia adósságnak 9 hónapok alatt való lefizetését magára vállolta, ide hivatták *Londonból*, hogy mondja-meg ezen fontos tárgy eránt való vélekedését. Kétségen kívül való dolog, hogy ezen idő-

hosszabbítás már meg van határoztatva, 's tsak azeránt különbözök még a' vélekedések: hogy mennyivel kellessék megtoldni az időszakaszt? Eleintén arról volt szó, hogy esztendőtt kell tsinálni a' 9 hónapokból: de későbbre jónak találtott, hogy még ennél is tovább terjesztődjék a' fizetés' ideje, azért, hogy annál könnyebben megfelelhessenek a' pénzváltók a' magok fogadasaiknak, 's annál inkább el lehessen kerülni, hogy a' készpénz az Europai közönség' kezében még jobban is meg ne fogyatkozzék. A' Kabinétek nagyobb részint kinyilatkoztatták ezen köz jó eránt viseltető tekinteteket és hajlandóságokat, 's nem lehetné tudalokoznunk, ha azt hallanók, hogy a' Frantziaország' adósságának, mellyel még a' Szövetséges Hatalmasságoknak tartozik, 9 hónapok alatt való lefizettetése 18 hónapokra vagy talám két esztendőkre is kiterjesztetett.

### Frantzia Ország.

*Straszburgban* Nov. 6-dikán *Garnier* nevű napszámos 's *Klink* nevű áts emberekre, esztendeig tartó fogságból, 200 Frank birságfizetésből, 's az egész törvénykezési költségnek megfizetéséből álló büntetést mondottak, azért, hogy az utóbbi rekruta-sorsvonáskor lázzasztólag beszéllettek.

*Konstantinus* Orosz Nagy Hertzeg Oktobor' 10-dikén még Párisban volt, 's ekkor nap' a' Királynál ebédelt. — Hertzeg *Talleyrand* November' 3-dikán Párisba ment. — *Nápolyból* gőz-hajó érkezett November' 3-dikán a' Mársiliai kikötőhelybe, melynek nézésére nagy sokasággal jár-ki a' nép. Nem régen készítették Nápolyban. *I. Ferdinandus* nevet adtak néki, minthogy ott e' készült legelébb. Ditsérik, hogy nagyon szép alkotmány.

*Lefeuvre* nevű Báró, a' Betsület Legió' egygyik Cohorsa' Kintstartója

a' Fontainebleau-i nemzeti sereg' Ordonnateur Biztosa, Nov. 5-dikán halt-meg életének 72-dik esztendejében. Ő, életének végefelé azzal tette magát nevezetessé, hogy a' mult Oktoberben a' Követek' választása' alkalmatosságával bevittette magát betegen Melünbe a' Választók' gyűlésébe, csak azért, hogy Generális *Lafavettére* adhassa voksát.

Nagy Britannia.

Ceylon szigetén még nem állithaták helyre az Anglus seregek a' tsendeséget, 's nints is reménségek, hogy mostanság egészszen helyreállithassák, minthogy a' sziget' eredeti lakosai annak minden belső menedékeit jól esmerik, 's csak elé'shátra tsalogatván 's hurczolyán az Anglus tsapatokat, a' közben nagyon vesztegetik őket.

Az Anglus Ministerialis újságból ily tzikkelyt közöl a' Bavariai Allgemeine Zeitung: — „Bonaparte, úgy mond, öt ládákat kapott *Elphinstone* nevű úrtól, Kantonból (Chinából), mellyekben házi készületek találtattak, 's egyebek között találtatott benne a' fija' márvány mej-képe is, 's a' melynek ő különösen örvend. A' képfaragó mester 100 font Sterlingekre tette munkája' árát: de Napoleon 500-ról való Vekselt küldött érte, azért, hogy artillerista tisztt Radovich urnak abbéli kárvallásáért is forduljon valami, hogy a' szigethez való kikötés azon hajónak, melly ezen portekákat oda vitte meg nem engedtetett.

Annak a' nevezetes de nagyon szerentsétlen Anglus Prokurátornak *Romillynek*, kinek korzasztó haláláról a' közelébb költ M. Kurirban emlékeztünk, feleségéről azt írják, hogy *Quacker* leány 's az anyjának leánykori neve *Misz Whaler* volt, a' kit ezelőtt 50 eszten-

dőkkel Angliában *Szép Quackernének* neveztek közönségesen, 's a' ki *Galton* nevű férjet kapván, ettől lett az a' leánya, kit idővel *Romilly* elvett. Ez a' *Galton* kisaszszony is igen szép volt. Hajadon korában *Romillybe* nagyon bele szeretett, de mind ketten szegények lévén, *Romilly* végre kinyilatkoztatta a' leánynak, hogy ő kész leszen ötlet feleségül venni, csak várokozzék, minthogy néki elébb két féle vagyonra kell a' prokuratorságból szert tenni, égygyet a' maga szegény szülőji számára, mást a' végre, hogy ebből a' feleségét eltarthassa. A' leány várokozott — *Romilly* derék és szorgalmatos Prokurátor lévén, kevés esztendők alatt szép pénzt gyűjtött — 's egyszersmind betsületes ember is lévén, szovát megtartotta — 's a' szép *Galton* elvette.

Benaresből a' hol Napkeleti Indiában a' Braminék' legfőbb Egyeteme (Universitássa) találtatik, nem régen öt Indus ifjak érkeztek Angliába tanulni. Az *Oxfordi* Universitásban tanulnak.

*Ujabb újságok*

*Aachen*ből Nov. 14-dikén: — Az Austriai Császár ő Felsége innen való elindulása állandóan 17-dikre van határozatva. Ezen napon *Kölnig* folytatja útját 's November' 18-dikát ott tölti-el; 19-dikben *Bingenig*, 20-dikban *Moguntzián* és *Frankfurton* által, *Miltenbergig*, 21-dikben *Creilsheimig*, 22-dikben *Donauwörthig*, 's 23-dikban *Münchenig* folytatja útját, a' hol 4 vagy 5 napokat szándékszik tölteni.

*Sándor* Császár 16-dikban *Brüszszelbe* veszi útját; 24-dikben *Frankfurt*-ba érkezik; a' honnét *Stuttgardon*, *Weimaron*, 's *Bétsen* által folytatja útját *Szent Petersburg* felé.

---

Száz forint huszas pénzért, adtak Válió czédulában: —  
November' 20-dikán  $245\frac{1}{8}$  — 21-dikén  $245\frac{3}{4}$  — 23-dikán  $245\frac{1}{3}$  — forintot.

# Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

*Sz. Udvarhelyről* 1818. a' 10-dik Holnap 20-dik napján.

Udvarhely a' Nemes Székeleknek Anya Várossa a' négyféle Privilegiumokból és innen különböző Jurisdictionokból következőt Viszszavonások miatt sok Tizedektől fogva nyomorgattatván, félt elenyésztétől, 's az azt siettető kevesek hathatós ellentállások mellett is bátor szível kívánván *unialodni*, sok keserveit, az aerariumra nézve a' nagy fogyatkozást, a' köz Terhek hordozására nézve az elszenvedhetetlen hátra maradást jel adta vala nem régen mult Esztende fe az Erdélyi Fő Kormány Széknek. — Azonnal kineveztetett Branyitskai M. L. B. Jó'sika János Fő Kormány Széki Tanácsos és Provincialis Fő Commissarius Ur ő N.sága mind az egygyesülni kívánó, mind pedig az *Egységet* ellenző két Feleknek kihalgatásokra. — Nem mulatta el a' Székelyek Anya Várossa ezen Tárgyban az Uralkodó Felsőget Erdélyben jártában egy Könyörgő Levelével felkeresni; a' Ki is, könyörölni született indultya szerint parantsolt a' fenn tisztelt Fő Kormány Széki Tanácsos Úrnak az aránt, hogy Sz. Udvarhely várossa *Unioja* dolgában teendő munkásságát siettesse — Tsak képezni lehet azt, mint ohajtotta Nemes Városunk hogy azon boldogsága kieszközlésére törekedő nagy Urat kebelében tisztelhesse — 11. Oct. eljött az a' kívánt óra, melyben a' Fő Kormány Széki Tanácsos Ur ő Nagysága, a' maga megérkezését, a' Nemes Városnak estafetaliter jelentette — Nagy volt az Öröm, pompás az Elfogadás, mert azon napon a' Nemes Városnak 500 Lovassai virgontz Lovaira, Trombiták' harsogásai között a' magok Gálájokban felültenek, a' Város Határa szélére szép

rendel ki mentenek; az hová is midőn örömmel várt kedves Vendégek megérkezett, a' Városi Nemes Magistratus érdemes Szoszollója T. Szaidel János Ur által e' képpen fogadtatott: „Méltóságos „Consiliarius és Fő Biztos Ur, Nagyságos „Urunk! Kisded Sz. Udvarhely Anya Városunk Lakossainak Századok alatt homályban fetrengett napjai most derülnek fel, midőn Nagyságodat fris jó egészségben Határunk szélére megérkezni vagyon Szerentsénk tisztelni, hozzá az Isten Nagyságodat tovább is közel fekvő Városunknak közepébe, az hol többi niv Lakosaink is Nadyságodat mint Véd Angyalokat szív ohajtva várják, mint a' könek bölts és kegyes Rendelése által, sok viszontagságainknak elfordítatását, és régen ohajtott 's egymás között meg tett Egygyességünknek helyre állittását reménljük és várjuk, melyek szerént Városunk szép Harmoniában lévén, annak Lakossai Istenesen élhesenek, Felsőges Fejedelmünk hiv szolgálattyára, édes Hazánk, és Nemes Városunk nagyobb boldogságára. Instáljuk Ns.godat méltóztasson Igazságunkban manutenealni, hogy annál fogva Ns.godnak halhatatlan Nevét késő Maradékaiban Nemes Városunknak Lakossai örökre áldhassák; most pedig ajánljuk magunkat különösön, egész Városunkat pedig közönségesen Ns.godnak kegyes Grátziájába“ — A' milyen érzékeny, és szivreható volt ez a' Beszéd, olyan felsőges a' Fő Kormány Széki Tanácsos Ur ő Ns.gának ezen rövid Felelettye: „A' milyen szivesen várt, a' milyen örömmel és abból folyó Tisztelettel fogad, a' mint látom, a' Nemes Város engemet, olly szivesen azon leszek, hogy a' töllem ki telhetőkben a' Nemes Város boldogítására lehessenek, hogy minden boldogság Lelkét,

„az *Egygységet* kieszközölhessem.“  
 — Este lévén az Idő, a' mellyben Szerentséje lehetett a' Nemes Városnak egy boldogítására siető *Jósika János*hoz, meg volt világositva az egész Város, leg pompásabban a' Botos Utza, a' Piatz sor, a' Ref. Nemes Collegyom, a' Cat. Seminarium, és a' Plebania, a' szakadatlan Éljen kiáltások, a' két helyen sorba állított, és számtalan sokszor meggyújtott Mo'saraknak Levegőt hasogató, és Örömet harsogó durrogásai hirdették a' régen várt kedves Vendégnek szerentsés megérkezését, mind addig, mig a' Nemes Anya Szék ottan lévő Házához bé szállított — Millyen nagy Észszel, Tudományossággal, Törvényességgel, millyen nagy Tekintettel, és mindeneknek elfelejthetetlenül megtettző kedvességgel folytatta itten Kötelességét hat tellyes Napokig, nints az a' Penna a' melly azt leirhassa, azt még az okossággal páros érzékeny Szív is ki nem magyarázhatja. — Mély béléatással, nagy okossággal elvégezvén a' Fő Kormány Széki Tanátsos Ur ő Ns.ga (meghiszem hogy némelyek előtt kedvetlen, de) a' Nemes Városra nézve kedves és örökre fenn maradandó Kötelességét, el hagyta aztot 19. Okt. — Sajnálta a' Nemes Város Kedves Vendége elrepülését, de örömmel elbótsátotta, tellyes reménységgel lévén, hogy nem sokára még sebesebben fordul vissza, és a' Felső Tronustol megerősített *Egységet* a' Nemes Városnak maga fogja publicálni; és a' még most széjjel tépve maradott Várost jó rendbe szedvén, több nagy érdemeit azzal is halmazni fogja, mellyet adjon is a' *Nagy-Eggyet* böltsen Kormányozó!!! El kísérték akkor is a' Nemes Városnak Előjárói nagy számú paripás Polgárijaval Bögözög, az holott is a' Nemes Magistratus a' fenn tisztelt Szoszollója által e' képpen butszuzott el: „Ml.gos Consiliaris és Királyi Biztos Ur! Nagyságod-

„nak közelebbi napokban Városunkban „lett szerentsés megérkezését minden „Lakosainkal egygyütt sűrű örömköny „cseppek gördülései között szemléltük; „ottan léte alatt mindnyájon örvendez- „tünk, mert Ns.god Lakossaink sziveit „megvigasztalta, és nagyobbára megnyug- „tatta, mellyekért ezer áldásokat kívá- „nunk Ns.godnak! Nagyságod mostan töl- „lünk eltávozik, bennünket itt hágy, de „méltóztassék kegyes emlékezetében tar- „tani; Mi Nagyságodtól elmaradunk, de „kisérti fogják Ns.godat minden utazá- „saiban hív Lakossainknak szíves jó ki- „vánásai; Az Isten Ns.godat minden uta- „iban szerentséltesse, és hosszas idő- „kig éltesse, mindnyájon Szívünkől ohajt- „juk és kívánnjuk! Mellyek után ma- „gunkat itten jelen lévők egygyenként „különösen, az egész Városunkat pedig „közönségesen tapasztalt egyenes Szív- „be továbbra is ajánljuk. — Melly érzé- „keny Butszuzót, ezen rövid ugyan, de fontos szovakka fogadta a' Fő Kormány Széki Tanátsos Ur ő Ns.ga: „Nemes Ud- „varhely Varossának érdemes Előljárói, „minden Renden lévő kedves Polgárai! „Köszönöm mindenkoron hozzám muta- „tott buzgó Indulattyokat; tökéletesen „légyenek arról meggyőződve, hogy mind „azt, a' mit a' Nemes Város boldogsá- „gára a' Fő Kormány Széknél és a' Fel- „séges Fejedelelemnél véghez vihetek, meg- „tenni a' mint fő kötelességemnek tar- „tom, ugy el nem mulatom; tartsanak „engemet jó emlékezetekben, zárjanak bé „tapasztalt jó szívü kebelekkben, az Isten „áldja meg az Urakat mind különösön, „mind pediglen közönségesen szivemből „kívánom.“ — El vált ekkor ő Nagyságá- „tól a' Nemes Magistratus, de kísérték a' többi hívséges Polgárok egész a' Szék Hidjáig, ottan az eddig való Lovak fris- „sekkel váltatván fel, a' kísértő sokaság is ujj sereggel tseréltetett fel, a' melly Sz. Keresztúron kedves Vendégét éljen Báró



Jo'sika János Fő Kormányiszéki Tanácsos és Provincialis Fő Commissarius Úr ő Ns.ga, éljen! éljen! éljen! kiáltások közt tovább botsátotta azzal a' buzgó könyör-  
géssel, hogy a' Fő Gondviselő tartsa meg  
hosszas időkre azt, a' ki nagyra szüle-  
tett, a' kit, már is nagygyá tett, és a' ki,  
a' köz Jóért mint Fáklya lobog, és sze-  
rentsésen hozza vissza minél hamarébb,  
hogy mi közünkbe így köszönthessen be:  
„Nemes Sz. Udvarhely Várossa! Imé a'  
mit elkezdettetek, én véghez vittem; itt  
az UNIO! már légyetek boldogok, Em-  
ber társaitokhoz szelidséggel, Előljárói-  
tokhoz tisztelettel viseltessetek, Felséges  
Fejedelmünkhöz a' kinek kegyességéből  
azt meg nyertétek, mint háládatos Pol-  
gárok légyetek hívségesek.“

Magyar Ország.

Unghvárról Novemb. 7-dikén: — Az  
Unghvári Kir. Gymnasiumban tanuló if-  
juságnak sokasága, és a' Parochialis Tem-  
plomnak szüke arra birta a' helybéli ér-  
demes Director Urat, hogy ezen alkal-  
matlanságnak elhárítása végett, az Os-  
kolai épületben egy Kápolnya felállításá-  
ra minden figyelmét fordítsa, mellyben  
a' számos Oskolai ifjuság nem tsak köz-  
hanem Vasárnapokon is ájtatosságát vé-  
gezvén, a' Parochialis Templomban he-  
lyet engedjen a' Városi híveknek.

Szerentsés is volt ezen dologban a'  
fent titulált Director Ur, mert nem tsak  
a' Méltóságos Szathmári Püspök Urtól  
egy Kápolnya felállítására szükséges en-  
gedelmet, hanem még a' buzgó és te-  
hetősebb Uri Hivektől segítséget is nyert.

De minden fáradságainak és igyeki-  
zetének jutalmát tsak e' folyó esztendő-  
ben November' 3-dikán érhetette, a' mi-  
dön tudni illik, a' nevezett Oskolai épü-  
letben felállított, és szükséges szép,  
tsinos, együgyü, — Isteni tisztelethez  
illő — és nem felesleg eszközökkel fel-  
ékesített Kápolnyát, Unghvári Espe-  
rest, és Plébánus Fő Tisztelendő Lin-  
ezy József Ur megszentelte volna.

Melley eset egyéb eránt is nevezetes  
ezen városra, tsak azért is örvendetes  
vala, hogy a' Méltóságos Munkátsi Püs-  
pök Pótsy Elek Ur, a' ki soha egy alkal-  
matosságot sem mulaszt el, mellyben  
a' Tanuló ifjusághoz való pártfogását  
megmutathatja, nem tsak a' szenteltetés  
idejében megjelent, hanem a' Director,  
Professor Urakat, és egyéb jelen lévő  
Uri személyeket felhíván megvendégel-  
te, és így mutatta-meg, melly nagyon szíven  
fekszik a' valódi nevelésnek előmozdí-  
tása.

\* \*

A' Temesvári Királyi Kamara Admi-  
nistratiójánál Nov. 4-dikén jeles innep-  
lés tartatott, a' midőn a' Sz. András Ka-  
meralis Kerületnek Tisztartója Richter  
Károly János Ur saját kérésére nyugoda-  
lomra tétetvén a' 46 esztendőig tett hasz-  
nos szolgálatjáért Felséges megeledés-  
jeléül a' Polgári Érdemeknek arany Me-  
dailiájával Méltóságos Ürményi Ferencz  
Udvari Tanácsos és Kamarás Ur által fel-  
ékesített. Ezen megtiszteltetés számos  
Uri Vendégeknek, és a' Szent Andrási  
Kerületbeli Helység Biráinak jelenlélek-  
ben ment véghez, 's azt a' Mélt. Admi-  
nistrátor Urnál adatott gazdag vendégség  
követte.

Orvosi Tudósítás.

Az emberi test külső színére gőz  
formában alkalmaztatott bűdöskönek gyó-  
gyító ereje, mellyel legelőször Párisban  
Dr. Galés, Bétsben Dr. de Carró, 's  
ezek után sok más Városokban külömb-  
féle Orvosok éltek és élnek, kiknek ész-  
revételek sserént ezen gőznek hatalmas  
ereje külömbféle betegségekben, nevezet-  
esen a' köszvény nyavalya minden-for-  
májiban, mindenféle bőrhűtéseken, a'  
kezeknek és lábaknak szélütéseiken, a'  
fargo tsöntöknek, mozdithatlanságaik-  
ban, külömbféle fekélyekben, foganatos-  
nak lenni tapasztaltatott, engemet is ar-  
ra indítottak, hogy hasonló bűdöskögőz-  
el füstölő készületet az ide való érde-

mes Publicumnak számára készítenék. Ezen füstölő készüllet vagyon a' magam lakásomnál az Országútján a' Remolt Ur középső házában Nro. 486, az első emeletben, a' Hacker épületének általellenében. Ezen machinának jeles öszve-tétele, és az ezzel öszve kaptolt házi dolgoknak alkalmas elrendelése, melly által minden lehetséges alkalmatosság a' véle élőknek számára készen áll, a' betegeknek minden kívánságaikat bételley-sítik. Azok kik ezen füstölő készülettel élni kívánnak vélem minden nap 12 órától fogva 1 óráig a' fentjegyzett lakásomban ezen dolog felől beszélhetnek. Az ára minden ilyen egygyes füstölésnek három forintra határozatit váltó czédulában. Pesten November' 16-dik napján 1818.

\* \* \*

*Islandiai - Moh (Lichen) Csokoládé.*

A' melly hasznos voltára nézve híres szerzeményről jelenti az Alólirt, hogy ez nálla Felsőség' engedelmével, valamint nagy úgy kisebb részekben is, 1 és 2 szám alatt, mellyek közzül az utóbbi nemű Vaniliával van készölve, minden egyébféle legjobb Csokoládékkal egyetemben, találtatik.

Lehner Filep,  
polgári Csokoládétsináló, a'  
*Wolzeillban*, a' Bétsi Önkéntvállalkozottnál (zum Freywilligen) Nr. 832.

J e l e n t é s.

Melly által közönségessé tétetik, hogy a' Csász. és Kir. Nagybányai fő Bányász Tiztség, és Kerületbéli Bányász Törvény-szék részéről a' Regale Beneficiu-moknak kiárendálitása végett három egymást követő első Május 1819-dik esztendőtől fogva 1822-dik esztendőnek Aprilis hónapjának utolsó napjáig tartandó esztendőkre, vagy ha valaki találkozna, a' ki ezüst pénzbe az árendális summát

lekötöni szándékoznék, hat esztendőkre, következő licitacionalis terminusok határozatit meg, úgy mint:

Az Erdély Ország Kővár vidékében helyheztetett Kapnikbányai Bánya helységre nézve tudni illik az alsó Handalban lévő Serháznak hozzá tartozandó Pálinka főző házzal, Kortsmaival és Mészárszékkal egygyütt, nem külömben a' felső három, és alsó két kő járasu lisztes Malmoknak, a' felső Handali fogadónak, Mészárszéknek és Csapszék árendájának Licitatioja 1819-dik esztendőnek, Januarius hónapnak 4-dik napjára.

Továbbá ugyan azon Erdély Országban Belső Szolnok Vármegyében lévő Oláhláposi Uradalomhoz tartozandó Oláhlápos, Libothini, Batizpolyáni, Strimbuli, Pojana, Meruluj, és Oláhláposbányi Helységek Kortsmainak, Mészárszéknek, és Malmainak Licitatioja 1819-dik esztendőnek Januarius hónapnak 11-dik napjára.

Végre a' Nagybányai Nemes Szathmár Vármegyében helyheztetett Királyi Fiscálitásbéli, úgy mint nevezetesen, Dobrovitzai, Oroszfalusi, Sándorfalusi, Pusztateleki, Nyegrefalusi, Laczfalusi, Győrkefalusi, Surgefalusi, Felső- és Alsó-Fernezelyi, nem külömben Bajfalusi Korts-mák, Malmok, Mészárszéknek, és Büdösköves-Ferdőnek Licitatioja 1819-dik esztendőnek Januarius hónapnak 20-dik napjára határozatit, és az említett napokban reggeli 9 órakor az Concernens Aeconomicalis Cancelláriákban fog véghez vitetni, a' hol idő közben is az árendális Conditiokat és Vadium, vagy is Bánatbérnek mennyiségét hővebben megtudakolni lehet. Mind azok tehát, kiknek ezen árendákhoz kedvek volna, ezenel a' meghatározott napokban, Kapnikra, Oláhláposra, és Nagybányára, meghivattatnak.

A' Zsidók mindazonáltal a' felsőbb rendelésekhez képpes, minden árendából kizárattatnak.